

Utlåtande 2004:16 RIII (Dnr 009-1936/2002)

Minnesmonument över trafikens offer

Motion av Svante Linusson (sp) (2002:38)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 2002:38 av Svante Linusson (sp) avslås.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Motionen

I motion (2002:38) av Svante Linusson (sp), *bilaga 2*, föreslås att staden låter uppföra ett minnesmonument över trafikens offer. I trafikolyckor dör och skadas varje år ett oerhört antal individer. I Sverige är antalet fortfarande över 600 om året. Jämförelsen med en Estoniakatastrof om året är enligt motionären tyvärr befogad. Till dessa ska läggas de tusen och åter tusen som skadas allvarligt.

Ändå får inte dessa människor den uppmärksamhet från det omgivande samhället som de förtjänar. Precis som de anhöriga till offren i Estoniaolyckan fick minnesmonument över den katastrofen så borde också de anhöriga till trafikolyckor ges en plats där de ges möjlighet att sörja sina nära. Ett minnesmonument är också en avsiktsförklaring om att staden ställer sig bakom nollvisionen och att varje dödsoffer är ett för mycket.

Remisser

Motionen har remitterats till gatu- och fatighetsnämnden (GFN) och kulturnämnden (KuN).

GFN anser att det är djupt tragiskt att så många människor skadas och dör i trafiken i Stockholm. Det är än mer upprörande att antalet ökat under senare år. Trafiksäkerhet kommer därför att vara en prioriterad fråga under mandatperioden. Arbetet kommer att innefatta åtgärder för att sänka hastigheter och skapa säkra fysiska miljöer samt att öka medvetenheten och ändra beteenden hos trafikanterna.

Vägledande för nämndens trafiksäkerhetsarbete är nollvisionen enligt beslut som fattats av gatu- och fastighetsnämnden den 27 maj 1997. Nämnden arbetar för närvarande med att ytterligare konkretisera trafiksäkerhetsprogrammet i åtgärder som förväntas minska antalet skadade. En fokusering på just sådana åtgärder är nödvändig för att trenden ska kunna brytas. Uppförande av minnesmonument ligger däremot inte inom gatu- och fastighetsnämndens ansvarsområde. Enligt nämndens uppfattning är det mer nödvändigt att genomföra kraftfullare åtgärder för att uppmärksamma den oroväckande utvecklingen av antalet personer som förolyckas i vägtrafiken och öka värderingen av trafiksäkerhet i samhället än det som föreslås i motionen. KuN framför att det är vanligt förekommande med förslag om minnesmärken över personer som på olika sätt utmärkt sig eller över händelser som förtjänar att uppmärksammas. Även om nämnden delar många av motionärens synpunkter så är det nämndens uppfattning att traditionen med minnesmärken och monument måste hanteras med stor varsamhet för att inte urholkas. Dessa minnesmärken måste reserveras för stora gärningar och nationella katastrofer. Med hänvisning till detta föreslår KuN att motionen avslås.

Mina synpunkter

Jag delar till fullo motionärens och gatu- och fastighetsnämndens åsikt att det är djupt tragiskt att så många människor dödas och skadas i stockholmstrafiken. Antalet har dessutom ökat under ett antal år. Även om prognosen är att antalet dödade i trafiken minskar något under 2003 återstår mycket arbete för att nå nollvisionen.

Trafiksäkerhetsarbetet är ett av de absolut viktigaste ansvarsområden på gatu- och fastighetsområdet. Arbetet ska vara inriktat på att minska olyckorna och planera och utforma trafikmiljön på ett sätt som minskar olycksrisken och skapar både faktisk och upplevd trygghet. Under ett antal år har staden inte haft något trafiksäkerhetsprogram antaget av kommunfullmäktige. Nu arbetar gatu- och fastighetsnämnden med att ta fram ett sådant till kommunfullmäktige under våren 2004.

Gatu- och fastighetsnämnden har det senaste året redan påbörjat en mängd arbetsinsatser i syfte att förbättra trafiksäkerheten och utveckla trafiksäkerhetsarbetet. Några exempel är projektet "Säker huvudgata" och etablerandet av 30-zoner. Just nu arbetar staden också mycket med att utnyttja ny teknik för att förbättra trafiksäkerheten i staden.

Däremot håller jag med remissinstanserna att staden inte bör tillskapa minnesmonument över trafikens offer. För den som vill sörja sina anhöriga på en gemensam plats finns också redan idag kyrkogårdarnas minneslunder.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Mikael Söderlund* (m) enligt följande.

Varje dödsoffer i trafiken är att betrakta som en tragedi, först och främst för nära och kära som förlorar en medmänniska. Varje dödsoffer är också en tragedi för det trafiksäkerhetsarbete som bedrivs och som misslyckas när människor inte överlever olyckor i trafiken.

Det bedrivs idag många olika projekt i Sverige och i Stockholm för att öka säkerheten på våra vägar och gator. Utbyggnad av motorvägsnätet är givetvis en viktig del i att höja säkerheten på våra vägar, ett arbete som borde gå fortare än det gör idag. Ansvarigt borgarråd poängterar i ärendet att trafiksäkerhetsarbete är en prioriterad fråga under mandatperioden. I praktiken väljer dock den politiska majoriteten att prioritera biltullar, avstängningar och avgiftshöjningar. Det hade varit klädsamt om man istället valt att i handling prioritera trafiksäkerhetsarbetet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2002:38 av Svante Linusson (sp) avslås.

Stockholm den 14 januari 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I motion (2002:38) av Svante Linusson (sp), bilaga 2, föreslås att staden låter uppföra ett minnesmonument över trafikens offer. I trafikolyckor dör och skadas varje år ett oerhört antal individer. I Sverige är antalet fortfarande över 600 om året. Jämförelsen med en Estoniakatastrof om året är enligt motionären tyvärr befogad. Till dessa ska läggas de tusen och åter tusen som skadas allvarligt.

Ändå får inte dessa människor den uppmärksamhet från det omgivande samhället som de förtjänar. Precis som de anhöriga till offren i Estoniaolyckan fick minnesmonument över den katastrofen så borde också de anhöriga till trafikolyckor ges en plats där de ges möjlighet att sörja sina nära. Ett minnesmonument är också en avsiktsförklaring om att staden ställer sig bakom nollvisionen och att varje dödsoffer är ett för mycket.

REMISSER

Motionen har remitterats till gatu- och fatighetsnämnden (GFN) och kulturnämnden (KuN).

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 22 april 2003 överlämna och åberopa gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande som yttrande över motionen.

Särskilt uttalande gjordes av *Roger Mogert m.fl. (s)*, *Ann-Marie Strömberg m.fl. (v)* och *Per Bolund (mp)* enligt följande.

Det är djupt tragiskt att så många människor skadas och dör i trafiken i Stockholm. Det är än mer upprörande att antalet ökat under senare år. Trafiksäkerhet kommer därför att vara en prioriterad fråga under mandatperioden. Arbetet kommer att innefatta åtgärder för att sänka hastigheter och skapa säkra fysiska miljöer samt att öka medvetenheten och ändra beteenden hos trafikanterna.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 15 mars 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter

Kontoret instämmer i att det är mycket tragiskt när människor skadas i trafiken och att varje dödsoffer är ett för mycket. Under de senaste åren har mellan 14 och 19 personer per år dödats i vägtrafikolyckor inom stadens gränser. Antalet dödade och svårt skadade i de olyckor som har rapporterats till polisen har fördubblats under de senaste

de i de olyckor som har rapporterats till polisen har fördubblats under de senaste fem åren och uppgick förra året till 379 personer. Det är en mycket oroväckande trend att antalet svårt skadade i polisrapporterade olyckor har ökat mycket kraftigt under den senare delen av 1990-talet och de första åren på 2000-talet.

Vägledande för kontorets trafiksäkerhetsarbete är nollvisionen enligt beslut som fattats av gatu- och fastighetsnämnden den 27 maj 1997. Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 6 februari 2001 om Trafiksäkerhetsprogram 2000. Kontoret arbetar för närvarande med att ytterligare konkretisera programmet i åtgärder som förväntas minska antalet skadade. En fokusering på just sådana åtgärder är nödvändig för att trenden ska kunna brytas. Dessutom genomförs planerade åtgärder enligt programmet.

Uppförande av minnesmonument ligger inte inom gatu- och fastighetsnämndens ansvarsområde. Enligt kontorets uppfattning är det mer nödvändigt att genomföra kraftfullare åtgärder för att uppmärksamma den oroväckande utvecklingen av antalet personer som förolyckas i vägtrafiken och öka värderingen av trafiksäkerhet i samhället än det som föreslås i motionen.

Kulturnämnden beslutade den 10 december 2002 att som svar på remissen överlämna och återropa kulturförvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över motionen med förslag om att avslå motionen.

Reservation anfördes av *Anna Hultgren* (sp), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 31 oktober 2002, har i huvudsak följande lydelse.

Det är vanligt förekommande med förslag om minnesmärken över personer som på olika sätt utmärkt sig eller över händelser som förtjänar att uppmärksammas. För att hanteringen av minnesmärken skall bli så enhetlig som möjligt har kommunstyrelsen den 2 juni 1999 fastslagit riktlinjer. I riktlinjerna anges följande:

”Motioner och skrivelser i den aktuella typen av ärenden kan, beroende på olika omständigheter, resultera i åtgärder av varierande natur:

- A. Namngivning av gata, park, plats o.dyl.
- B. Utförande av textplatta, medaljong eller inskription.
- C. Skulpturalt verk, t.ex. porträttbyst eller fri skulptural form, med eller utan figurativa element.
- D. Namngivning av studielokal, bibliotek, teater eller annan byggnad eller plats.
- E. Instiftande av stipendium eller pris.
- F. Avstyrkan av förslaget, av olika skäl.

Kulturförvaltningen har i enlighet med stadens riktlinjer diskuterat motionärens förslag beträffande minnesmonument över trafikens offer.

Även om kulturförvaltningen delar många av motionärens synpunkter så är förvaltningens uppfattning att traditionen med minnesmärken och monument måste hanteras med stor varsamhet för att inte urholkas. Dessa minnesmärken måste

teras med stor varsamhet för att inte urholkas. Dessa minnesmärken måste reserveras för stora gärningar och nationella katastrofer. Med hänvisning till detta föreslår kulturförvaltningen att motionen avslås.

RESERVATIONER M.M.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Anna Hultgren (sp) enligt följande.

att kulturnämnden som svar på motion från Svante Linusson (sp) till kommunstyrelsen överlämnar kulturförvaltningens tjänsteutlåtande och för sin del föreslår att motionen tillstyrks, samt att därutöver anför följande:

Motionären vill, genom att ett minnesmonument över trafikoffre uppförs, att staden med detta skall visa den uppmärksamhet trafikoffren förtjänar. De flesta trafikolyckor blir inte mer än en liten kort notis i media. Ett minnesmonument skulle även för de anhöriga kännas som en uppmärksamhet och bekräftelse från det offentliga.

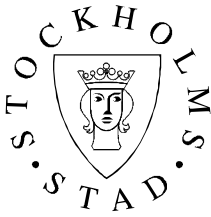
Kulturförvaltningen påpekar att traditionen med minnesmärken och monument måste hanteras med stor varsamhet för att inte urholkas och att dessa minnesmärken därför måste reserveras för stora gärningar och nationella katastrofer. Vi anser inte att denna inställning utgör något hinder för det föreslagna monumentet.

Omfattningen av det mänskliga lidande som trafikolyckorna innebär måste göras tydlig för alla medborgare och alla med ansvar för samhällets planering. Att jämföra de årliga trafikolyckornas omfattning med en Estoniakatastrof om året är klart motiverat. Tyvärr har det under årens lopp skett en tillväxning, så att det anses vara normalt att 600 människor om året dödas i trafikolyckor. Förutom de 600 döda får ca 2000 människor per år allvarliga skador med bestående men.

Det är viktigt att inte släpphant låta trafiken kräva många hundra dödsoffer per år i ett civiliserat samhälle. Ett konstverk av något slag kan vara ett sätt att just skapa den uppmärksamhet som frågan kräver. Konsten är ett språk som talar med andra argument än de vanliga siffrorna. Det må vara en grannliga uppgift för en konstnär att skapa ett monument som leder till eftertanke och till medvetenhet och förbättringsåtgärder. Men det krävs nya metoder för att väcka medvetenhet. Det är en av konstens viktigaste uppgifter.

Ett existerande exempel i motionens anda är den berömda "Sjömanshustrun" i Göteborg, som är ett minnesmärke över alla de längtande och sörjande sjömanshustrur, som förlorat en anhörig.

Stockholms stads kommunfullmäktige bör ställa sig bakom motionens anda och bör därför besluta att resurser ges för att möjliggöra detta tankeväckande och med säkerhet omdiskuterade konstverk.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:38

2002:38**Motion av Svante Linusson (sp) om uppförande av minnesmonument över trafikens offer**

I trafikolyckor dör och skadas varje år oerhörda antal individer. Trots att antalet olyckor har sjunkit tack vare ett intensivt trafiksäkerhetsarbete så dör varje år en bra bit över 50 personer i trafikolyckor bara inom Stockholms stads gränser. I hela Sverige är antalet fortfarande över 600. Detta är ett hissnande antal individer och var och en av dem representerar en människas liv som har förkortats i onödan, en katastrof för familjen och att bli av med en god vän för ännu fler. Jämförelsen med en Estoniakatastrof om året är tyvärr befogad. Till dessa skall läggas de tusen och åter tusen som skadas allvarligt. Ändå får dessa människor inte den uppmärksamhet från det omgivande samhället de förtjänar. Att människor dör i trafiken är inte längre någon nyhet och de allra flesta olyckor blir inte rapporterade som mycket mer än en radnotis. Precis som de anhöriga till offren i Estoniaolyckan fick minnesmonument över den katastrofen så borde också de anhöriga till trafikolyckor ges en plats där de ges möjlighet att sörja sina nära. Det är en viktig del i bearbetandet av sorgen att få ett erkännande från samhället. Ett minnesmonument är också en avsiktsförklaring om att staden ställer sig bakom nollvisionen och att varje dödsoffer är ett för mycket. Ett ursäktande från stadens sida att vi ännu inte har lyckats höja trafiksäkerheten tillräckligt på våra vägar. Ett centralt beläget och väl synligt monument skulle dessutom utgöra en påminnelse för de många ofta alltför stressade stockholmstrafikanterna om att man har ett ansvar mot sina medmänniskor att inte bryta mot trafikregler och ta risker i trafiken.

För de som inte dagligen sysslar med trafikfrågor kan det vara värt att nämna några svarta fakta om olyckorna. Enligt stadens trafiksäkerhetsprogram dör och skadas svårt runt 200 personer varje år i stockholmstrafiken. De flesta av dessa är oskyddade trafikanter: gående och cyklister. Väldigt stor andel av

olyckorna sker också på gator med mycket fotgängare och tyvärr i allt större utsträckning på övergångsställen, som borde vara säkra zoner för de gående. Det framgår också av denna dystra statistikläsning att närmare 90% av dessa oskyddade trafikanter har blivit påkörda av motorfordon. Det framgår också att det största problemet är farten. En gående som blir påkörd av en bil i 50 km/h löper ca 80% risk att dö medan en gående som blir påkörd av en bil i 30 km/h löper 10% risk att dö. Förutom det mänskliga lidandet så uppskattar man även att de samhällsekonomiska kostnaderna för trafikolyckor är 2 miljarder om året.

Jag yrkar på

att staden låter uppföra ett minnesmonument över trafikens offer.

Stockholm den 10 juni 2002

Svante Linusson